

(LÖSNUMMER 10 CTS.) WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 16 JULI 1925. (LÖSNUMMER 10 CTS.) No. 29.

Fraktproblemet i västra Canada

Västeras rättigheter finna en god och ivrig försvare i Hon. E. J. McMurray.

Vill ha västern representerad i järnvägskommissionen.

Vi nämnde i korthet det intressanta tal, som den 17 juni hölls i Canadas parlament av Hon. E. J. McMurray rörande järnvägaras fraktsatser och immigrationen. Eftersom Mr McMurray nu återvänt från Ottawa, ha vi blivit i tillfälle att ta närmare reda på detta tal samt få mer uppgifter därom, än vad som kunde fås av dagtidningarnas rapporter. Mr McMurray har alltid varit

och är en kämpe för västra Canada och dess rättigheter, vadan hans anförande bör vara av särskilt intresse för våra läsare. Vi återgå här nedan i sammanhang det betydande uttalande av Hon. E. J. McMurray vid detta tillfälle uttrykte.

Detta lagförslag är av omfattande vikt för hela Canada, och speciellt för västra Canada. Det föreslår att utsträcka den lag, som utgjort västra Canadas skydd under 27 år, vad transporter beträffar.

Idå den liberala regeringen 1897 beviljade cirka 3 miljoner dollars i subvention till Canadian Pacific Järnväg, skedde det med den bestämmelse, att vissa maximipriser skulle gälla för spannmål på östgående samt för vissa föremåden på västgående. Vi måste komma ihåg, att vid den tiden fanns det ej någon järnvägsnämnd, och denna överenskommande inleddes för att skydda folket i västra Canada mot den eventuella diskrimineringen av konkurrensen från södrans transporter i östra Canada. Denna konkurrens råder i dag, vadan vi befinna oss i någon ställning som vid den tiden.

Detta kontrakt har avskiltigt ej

anfallits förrän sista tiden. Det är sant, att det sattes åsido för en kort period under kriget. Men den liberala regeringen, som existerade upp till 1911, fortsatte den politik, som gav skydd åt Crownst överenskomsten. Samma politik fortsattes också av den efterträdande regeringen och den nuvarande regeringen. En kommitté sammansatt av de skilda partierna i underhuset framlade 1922 ett förslag, som bestämde taxorna till vad de äro i dag å spannmål och mjöl. Det var meningen, att dessa taxor skulle tillämpas å hela Canadian Pacific systemet, vilket ytterligare poängterades den 6 juli 1923, då denna lag automatiskt trädde i kraft.

Varje medlem av regeringen och underhuset ansåg vid detta tillfälle, att Crownst överenskomsten i sin helhet trädde i kraft utan den diskrimination, som framtidigade av järnvägskommissionen och sedermera bekräftades av överdomstolen. Detta var regeringens avsikt sista tiden. Sålunda har under de sista 27 åren upp till nu Crownst kommissionen varit det liberala partiets politik och har aldrig satts åsido med undantag av under kriget.

Vad har nu hänt under mellantiden, som ändrat regeringens sinne i denna fråga. Jag kan endast fatta ett skäl, som regeringen kan andraga, och det är det faktum, att överdomstolen funnit, att diskrimination existerar över Canada, samt för det andra, att järnvägskommissionen har rättighet att gilla denna diskrimination. För att mota denna obehagliga situation har regeringen beslutat sig för ett slags kompromiss. Men vi

(Forts. å sid. 4.)

Brittiska flottister i Norge ut-satta för propaganda.

Kommunister i Oslo taga vara på tillfället att ställa till en intensiv demonstration för sina idéer.

En avdelning av den brittiska flottan gästade den 8 da. Oslo, och enligt telegram utmärkte sig dessa besök av intensiva demonstrationer av de norska kommunisterna. Hemliga appeller, gjordes och till flottisterna. "Gör revolutio, bestraffa lyda av regering, om ni är berödd att föra krig mot Ryssland," var ett av budskapen från de lokala kommunisterna till de brittiska sjömännen.

Det unga kommunistförbundet av Norge, som är en sektion av den tredje internationella, bjöd på över hela staden affischer, tryckta på engelska samt adresserade till de brittiska besökarna. Å dessa kritiserades den brittiska regeringens hållning i Kina, och vidare förordades det nuvarande anslaget i London mot Moskvas intressen.

"Storbritannien planerar krig mot Ryssland," omtalade kommunistiska talare och oratorer för de besökande britterna. "Om ett krig utbryter, kom ihåg ni att bli ordrade ut, men ni får ej kämpa mot ert broder, och den alla er hjälpa. Starta myteri och insurrektion, innan de bestå sig för detta nya krig."

Den norska regeringen beklagar denna propaganda och är i lika starkt harnesk mot densamma som den brittiska flottans officerare. Ryssland har motsatt sig närvaron av brittiska flottan i nordligt vatten, och denna propaganda antages vara inspererad av Moskva.

Från Melbourne meddelas, att man är betänkt på att etablera en tvångsvotering med kontrakt på 5 år.

Ett viktigt slagmål ägde häromdaga rum i Clinton, Mass., mellan medlemmar av Ku Klux Klan samt antikommunistiska 36 personer bakades.

Skall England lägga om sin tullpolitik?

Från London meddelas, att hittills har endast spekulativt sett fått förslag framlagt om tillskydd på 33 proc. av dess produkter. Emellertid anses detta vara början till en ny tullpolitik från Storbritanniens sida.

Det verkliga eldprovet kommer dock först i och med behandlingen av det förslag till tullskydd, som ställindustrien inom kort skall framlägga. Det är en offentlig hemlighet, att en sådan framställning skall inlämnas, men något officiellt meddelande om saken har ännu ej utsläppts på grund av den hittills följda principen, att offentlighet görande av liknande uppgifter får bero på den undersökning, var till vederbörlig av regeringen utskickad kommission. Emellertid anses man det så gott som avklarat, att regeringen skall låta undersöka ställindustriens läge och för detta ändamål tillsätta en kommitté.

Utredningen motives med utomordentligt intresse. Ställindustri anses vara typen för den tunga industrien och går dessa förslag igenom, följa de osäkerheterna andra i spegeln. Emellertid mötes förslaget av det starkaste motstånd från sådana branscher, som föro beroende av stål, särskilt vapenindustrien. Kommitténs undersökningar komma därför säkert att bli mycket långvariga. Även om den skulle föreslå till å ställvaror, är emellertid ej regeringens bunden att föra försäket vidare.

Fransman studerar svensk elektrifiering

Jordbruksingenjören Latureau inhämtar upplysningar om den svenska landsbygdens elektrifiering på uppdrag av sin regering.

På officiellt uppdrag befinner sig för närvarande i Sverige den franske jordbruksingenjören M. Latureau, vilken särskilt har till uppgift att studera landsbygdens elektrifiering i vårt land, skriver Svenska Dagbladet. M. Latureau ägnar sig under ett antal, att kriget medförde ett avbrott i strövanöden att förse det franska jordbruket och den franska landsbygdens med elektrisk kraft för olika ändamål. Planer ha nu uppgjorts i jordbruksdepartementet för att i stor skala genomföra landsbygdens elektrifiering. M. Latureau är den franske franske expert, som sänds till Sverige för att studera utvecklingen i vårt land på detta område. Han har under några dagar satt sig in i organisationen i Enköpingstrakten och samlat material, som behöves utvecklingen i Sverige. I Frankrike gäller det, säger han, att förse det lilla jordbruket, en mängd av små och medelstora jordbrukare, med elektrisk kraft, och Frankrike har därför mycket att lära av Sverige, som på detta område är ett förebildligt exempel. I Amerika, där elektrifieringen även framskridit långt, ställer sig problemen anordnande, då det där rör sig om storbruk, koncentrerade kring centra, vilket gör att frågan kan lösas på samfällt sätt om i städerna. I Frankrike gäller det att samtidigt lösa ett invecklat distributionsproblem, och vid lösningen av detta är Sverige det lämpligaste mönstret. Franska stater har analyserat stora summor för ändamålet, och arbetet skrider raskt framåt. Först ägnar man sig åt de centrala och rikaste landsbygderna. Hittills har man sänkt sig av kol, men det arbetas energiskt på utveckling av vatten-

Sverige och U.S.A. ha knutits samman

Direkt trådlös förbindelse har etablerats mellan Sverige och Förenta Staterna.

Den direkta radioförbindelsen mellan Sverige och Amerika har nu börjat sedan den stora radiostationen i Kungälv har byggts upp i Sverige. Detta är ett viktigt steg i att knyta samman de två länderna. För den direkta radioförbindelsen mellan de båda nationerna skett med tillhjälp av mellanhänder.

Kung Gustav företog med sitt skäp en särskild tur från huvudstaden ned till Göteborg och Varberg för att övertära de stora högtidligheterna och för att på övrigt stifta denna Sveriges progressiva framsteg på det världsomfattande radiomarknaden.

De riksvägsledningarna börja skriva förord till den direkta trådlösa förbindelsen i Kungälv och Sönderstationen i Kungälv kommer ett oerhörd steg framåt i Sveriges kommersiella utveckling.

Inom två år — framhålls det av en talare — kunna amerikanska affärsmän sätts i stånd att kalla upp sina kommersiella kontor i Stockholm genom denna radiostation. Detta är ett steg med dem från det amerikanska kontoret till det svenska. Samma förhållande i omvänd riktning skall naturligtvis även lika ledigt komma till stånd.

Kung Gustav själv var den förste, som öppnade den direkta radioförbindelsen med Amerika. Och han var också direkt direkt till president Coolidge i följande ordalag:

"Jag säger eder och den stora nordamerikanska nationen mina hjärtligaste hälsningar och utalar den övertygelse, att denna nya förbindelse i hög grad skall stärka det kulturella och kommersiella samarbetet, som så länge existerat mellan Sverige och Förenta Staterna, under vars demokratiska hägn miljontals svenskar funnit ett nytt hem."

På denna hälsning svarade president Coolidge:

"Jag uttrycker på det hjärtligaste min glädje över det uttalande, er majestät varit värdig nog sända mig vid inbegiven av den trådlösa stationen i Grimeton, vilken skall sätta våra båda länder i direkt trådlös förbindelse med varandra. Denna nya sammanbindning mellan det svenska och amerikanska folket skall, hoppas jag, tjäna till ytterligare stärka de gemensamma intressen, som så länge existerat mellan de båda nationerna."

The Radio Corporation of America har handtagit den elektriska installationen vid Grimeton under ledning av den kände svensk-amerikanske ingenjören E. W. Alexanderson. Men såväl Grimetonstationen som dess avståndstation i Kungälv är svenska statens egendom och står under telegrafstyrelsens kontroll. Uppgifterna med den amerikanska stationen har åvenledes uppgjorts av svenska telegrafstyrelsen.

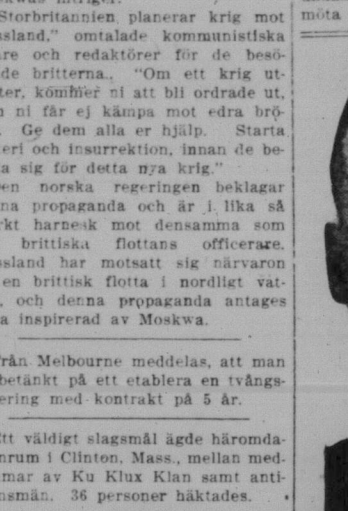
(Forts. å sid. 4.)

Minnesotabor besöka staden.

Guvernör T. Christianson jämte borgmästare A. E. Nelson ha gästat vår goda stad.

Utmärkta tal höllas av dessa besökande Minnesotabor.

Guvernör Theodore Christianson avreste den 6 da. i spetsen för en 40-mann stark skara av sitta statsgjästerna samt affärsmän från St. Paul till Winnipeg. De reste ej i officiell kapacitet utan endast för att här avlägga ett besök i vår goda stad och lära något om densamma. Vid gräns möttes de av en del framstående affärsmän med borgmästare Webb i teten. Vid ankomsten till Winnipeg hade alla män gått ur huse — med undantag av brandkåren — för att möta gästerna, och trängseln var

Sverige och U.S.A. ha knutits samman

Direkt trådlös förbindelse har etablerats mellan Sverige och Förenta Staterna.

Den direkta radioförbindelsen mellan Sverige och Amerika har nu börjat sedan den stora radiostationen i Kungälv har byggts upp i Sverige. Detta är ett viktigt steg i att knyta samman de två länderna. För den direkta radioförbindelsen mellan de båda nationerna skett med tillhjälp av mellanhänder.

Kung Gustav företog med sitt skäp en särskild tur från huvudstaden ned till Göteborg och Varberg för att övertära de stora högtidligheterna och för att på övrigt stifta denna Sveriges progressiva framsteg på det världsomfattande radiomarknaden.

De riksvägsledningarna börja skriva förord till den direkta trådlösa förbindelsen i Kungälv och Sönderstationen i Kungälv kommer ett oerhörd steg framåt i Sveriges kommersiella utveckling.

Inom två år — framhålls det av en talare — kunna amerikanska affärsmän sätts i stånd att kalla upp sina kommersiella kontor i Stockholm genom denna radiostation. Detta är ett steg med dem från det amerikanska kontoret till det svenska. Samma förhållande i omvänd riktning skall naturligtvis även lika ledigt komma till stånd.

Kung Gustav själv var den förste, som öppnade den direkta radioförbindelsen med Amerika. Och han var också direkt direkt till president Coolidge i följande ordalag:

"Jag säger eder och den stora nordamerikanska nationen mina hjärtligaste hälsningar och utalar den övertygelse, att denna nya förbindelse i hög grad skall stärka det kulturella och kommersiella samarbetet, som så länge existerat mellan Sverige och Förenta Staterna, under vars demokratiska hägn miljontals svenskar funnit ett nytt hem."

På denna hälsning svarade president Coolidge:

"Jag uttrycker på det hjärtligaste min glädje över det uttalande, er majestät varit värdig nog sända mig vid inbegiven av den trådlösa stationen i Grimeton, vilken skall sätta våra båda länder i direkt trådlös förbindelse med varandra. Denna nya sammanbindning mellan det svenska och amerikanska folket skall, hoppas jag, tjäna till ytterligare stärka de gemensamma intressen, som så länge existerat mellan de båda nationerna."

The Radio Corporation of America har handtagit den elektriska installationen vid Grimeton under ledning av den kände svensk-amerikanske ingenjören E. W. Alexanderson. Men såväl Grimetonstationen som dess avståndstation i Kungälv är svenska statens egendom och står under telegrafstyrelsens kontroll. Uppgifterna med den amerikanska stationen har åvenledes uppgjorts av svenska telegrafstyrelsen.

(Forts. å sid. 4.)

Skall kung Kol åter slå drottning Olja ur brädet?

Angemässen tros tränga undan motorn. Märkliga uttalanden på engelsk kongress av dr John Haldane.

Mycket märkliga förutspåelser om angemässens återvändanden för språng före explosionsmotorerna uttalades av två berömda auktoriteter vid det i dagarna hållna gruvingenjörsamfundets årsmöte i Cardiff. Dr John Haldane, lord Haldans broder, sade sig vara övertygad om att angemässen i en icke avläsen framtid skulle i mycket stor omfattning ersätta de nuvarande explosionsmotorerna. Angemässens blivande utveckling ansåg han skulle gå i riktning mot ökat ångtryck samt smärre och lättare maskintyper än hittills. Hela maskinen och ångpannan skulle kunna komma att konstrueras både mindre och lättare än motsvarande explosionsmotorer, och de skola enligt all sannolikhet visa sig mera lämpliga både som flygmotorer och för automobilbruk. Sir John Cadman, som är en av de framstående auktoriteterna beträffande oljekraften, sade sig betrakta oljeperioden som redan strädd på avskrivning. Allt vad oljan utsträtt på dag kommer kol ånyo att utträtta i morron, ehuru visserligen oljan skall bibehålla sin betydelse på vissa områden, där kolet aldrig kan återvinna sitt forna herraväde.

Med hänsyn till den utomordentliga betydelsen, som striden mellan kol och olja har för England, varom senast de hotande arbetslöshetsiffrorna i kolgruvorna ge en påminnelse, är det helt naturligt, att man i England med största iver ser tillbehöret till en sådan utveckling som den ovan antydd.

En väldig eldsvalda lärjade i dagarna Glasgow samt gjorde 100-tals hemlösa. Skadorna ansågs till över \$5,000,000.

Guld har hittats uti Islands berg

Exploatering sker med tyskt, holländskt och schweiziskt kapital och understöd.

Professor Valtyr Gudmundsson skriver i Nationaltidningen och omtalar ett mycket intressant upptäckningsfall på Island påträffat en gulddär.

Sedan länge har man letat efter guld i Islands berg, men ända till för ett par år sedan fann man ingenting annat än svavel och kolgruva. Det är helt naturligt, att man vid transportkostnaderna från gruva till hamn ställt sig så stora.

För ett litet par år sedan anträffades verkligen guld i en mosse, ett aktiebolk bildades, men detta gick så småningom under utan att några allvariga undersökningar gjorts.

Undersökningar ättades i detta företaget, men utan intensitet, då kapital alltid felats.

Till slut lyckades det emellertid den isländske författaren Einar Benediktsson att intressera tyskt kapital för idén. Hela sistidna vinter har sålunda arbetat och undersökningar intensivt bedrivits.

Det är emellertid först för en kort tid sedan, som man genom en utförlig artikel i "Hamburger Nachrichten" skriver av den företagens ledare, doktor Gunow, har fått kännedom om denna upptäckning om dessa undersökningar. Doktor Gunow skriver angående de företagna undersökningarna vid Middalsgruvan och uttalar för en räntabel drift därav, bl. a., att det tillförligen guld på så stora områden på Island, att de här förbindelser mellan Reykjavikens och Middalsgruvans guldfyndigheter. År 1923 bildades i Hamburg ett konsortium, som efter att ha förvärvat sig egendomsrätten till Middalsgruvan är utskickat en expedition för att företaga metodiska geologiska undersökningar i Middalsgruvan och närliggande trakter. Då resultatet av dessa resor förberedande undersökningar utföllo mycket lovande, utsändes följande år (1924) en ny expedition under ledning av den kände geologen professor Kellback. Härunder undersöktes mas gruvans utsträckning och tog talrika prov på olika ställen.

Därefter utvecklar författaren i sin artikel i "Hamburger Nachrichten" hur fördeklagliga kommunikationerna äro mellan Reykjavik och Middalsgruvan, det isländska klimatets goda betingelser för gruvsdriften även under vintern, och hur lätt det är att på Island anskaffa inhemskt arbetskraft, ehuru dock en del fackligt utbildad folk från Tyskland måste anskaffas.

Den funna gulddären har en längd av omkring 1 km, och dess tjocklek är i genomsnitt omkring en meter. Det är dock icke emottält, att ädelt är betydligt längre, och att den blir bredare, ju längre in i gruvan man tränger. Efter professor Kellbacks beräkning i fjol skickas gruvan innehålla 80,000 ton gulddärtigt kvarts,

(Forts. å sid. 4.)

Manitobas lag om aktieförsäljning

Undersökes nu av en speciell kommitté, vars ordförande är I. B. Griffiths.

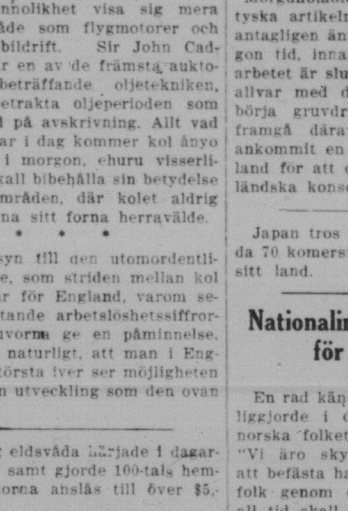
Vittnen skola inkallas från de bankrupta firmorna.

Den kommitté, som har i uppdrag att undersöka "Sale of Shares Act" situationen i Manitoba, sammanträddes i fredags under ordförandeskap av mr I. B. Griffiths, M. L. A., för Russell-valkrets. Vid sagda möte framträdde kraftiga protester mot Dominion regeringens "lögliga praktik" att bevilja korting till bolag, vilket satte dem i stånd att sälja aktier i trots av att de provinssiella myndigheterna

Undersökningsarbetena äro nu så långt framskridda, att man i höst tänker taga itu med själva grävningarna, och härför nödiga maskiner äro beställda. Man har försäkrat sig om akademitiden till gården Middals och förvärvat rätten till gruvsdriften därstädes. Ett aktiebolag för gruvans bearbetning är för närvarande under bildande, med holländskt, schweiziskt och tyskt kapital.

Det i Reykjavik utkommande "Morgunblaðið" bekräftar i allt det tyska artikeln men påpekar, att det antagligen ännu kommer att taga några månader, innan själva undersökningen arbetet är slutfört. Att man dock på allvar med det senaste tänker på börja gruvsdriften, synes emellertid framgå därunder, att fröiden nämnda ankommil en holländsk jurist till Island för att där tillvarotaga det holländska konsortiets intressen.

Japan tros vägra Ryssland att sända 70 kommersiella kommissionärer till sitt land.

Nationalinsamling i Norge för Amundsen.

En rad kända personer offentliggjorde i dagarna ett upprop till norska folket, varit det bl. a. betecknat: "Vi äro skyldiga Roald Amundsen att befästa hans stora insats för vårt folk genom en institution, som för all tid skall bevara minnet av hans livsvverk. Detta kan icke ske på bättre sätt än att genom bidrag från norska folket upprätta en Roald Amundsen fond till den norska geografiska forskningsnämnden. Vi ha gång på gång upplevat hemkomsten av våra polarforskare med resultat, som väckt hela världens beundran. Men hur underligt det än kan synes, ligga vi i vetenskapligt hänseende utomordentligt mycket efter våra våra grannländer i fråga om geografisk forskning. Först helt nyligen har uppstått upprättandet av en professor i geografisk forskning vid universitetet, och det norska geografiska sällskapet har i bered på ekonomiska resurser icke kunnat utgiva en vetenskaplig geografisk tidskrift.

Roald Amundsens fond skulle som en självständig fond förvaltas av samma styrelse som Nansenfondens. Bland undertecknarna märkas storlagspresident Lykke, statsminister Mowinkel, prof. Fridtjof Nansen o. kapten Otto Stenrup.

Med anledning av de många rykten, i den utländska pressen om Roald Amundsen upplyser Norsk Løstuladsforening genom Norsk Telegrambyrå, att Amundsen icke uttalar sig om sina eventuella planer.

(Forts. å sid. 4.)

Vem bliver ledaren för de progressiva?

Många äro kallade men få utvalda. Robert La Follette, Jr. i ringen. Även en chans för den durkdrivne senatoren Hiram Johnson.

Omedelbart efter La Follettes bortgång drog det samman till eltingen bland ledarna inom det progressiva partiet i Wisconsin. Det var flera, som ansågo sig tillägna sig självkrafter till den ledigblivna senatörstolen, och omedelbart gjordes påstötningar på högsta ort för att komma i betraktande. Den som väntat oro i läget torde emellertid bli besviket, ty man har så småningom enat sig om att hålla tillsammans och låta La Follette-familjen få en chans att intaga kongressplatsen efter den avlidne ledaren.

Ursprungligen hade man tänkt sig att sluta upp kring mrs La Follette, Mellanvästliga Amerika har återigen varit utsatt för en värmevåg nu i söndags, måndags och tisdags, som krävde en mängd människoliv. Utom betalar ha automobilolyckor, drunkningar och stormar tillsammans gjorts en dödsrök av över 60 personer. Majskörden i Kansas lider av den orimliga hetten, under det att Oregon bemsöks av skogseldar. Svåra stormar ha härjat i trakten kring Pipestone, Minn.

Men även här i Canada ha vi haft kännning av en orhörd sommarvarme. Under slutet av veckan noterades 192 grader i Estevan, Sask., under det att man i Regina och Moose Jaw fick nöja sig med 99 grader. I måndags var det 98 grader varmt i Medicine Hat, under det att vi här i Winnipeg hade nog av hetta med 92 grader i skuggan. Meteorologiska byråns förutspår, att värmen skall hålla i ännu några dagar.

(Forts. å sid. 4.)

En väldig värmevåg går över Canada och Staterna.

En rad kända personer offentliggjorde i dagarna ett upprop till norska folket, varit det bl. a. betecknat: "Vi äro skyldiga Roald Amundsen att befästa hans stora insats för vårt folk genom en institution, som för all tid skall bevara minnet av hans livsvverk. Detta kan icke ske på bättre sätt än att genom bidrag från norska folket upprätta en Roald Amundsen fond till den norska geografiska forskningsnämnden. Vi ha gång på gång upplevat hemkomsten av våra våra polarforskare med resultat, som väckt hela världens beundran. Men hur underligt det än kan synes, ligga vi i vetenskapligt hänseende utomordentligt mycket efter våra våra grannländer i fråga om geografisk forskning. Först helt nyligen har uppstått upprättandet av en professor i geografisk forskning vid universitetet, och det norska geografiska sällskapet har i bered på ekonomiska resurser icke kunnat utgiva en vetenskaplig geografisk tidskrift.

Roald Amundsens fond skulle som en självständig fond förvaltas av samma styrelse som Nansenfondens. Bland undertecknarna märkas storlagspresident Lykke, statsminister Mowinkel, prof. Fridtjof Nansen o. kapten Otto Stenrup.

Med anledning av de många rykten, i den utländska pressen om Roald Amundsen upplyser Norsk Løstuladsforening genom Norsk Telegrambyrå, att Amundsen icke uttalar sig om sina eventuella planer.

(Forts. å sid. 4.)